

Karkkilan kaupunki
Ympäristölautakunta
PL 50, 03201 Karkkila

Muistutus Destia Oy:n maa-aineslupahakemukseen Läyliäistentien varressa Asemankulman alueella sijaitsevalle Vuonteenmäen soranottoalueelle.

Esitän Destia Oy:n lupahakemuksen johdosta seuraavaa:

- Ympäristölautakunnan tulee edellyttää Destia Oy:ltä MURAUUS asetuksen 800/2010 velvoittamana kivenmurskaamon sijoittamista siten, että melua ja pölyä aiheuttavan toiminnon etäisyys asumuksiin ja loma-asumiseen käytettäviin asumuksiin sekä oleskelu- ja piha-alueisiin tai muuhun häiriölle alttiisiin kohteisiin on vähintään 300 m. Hakemuksen perusteella velvoite ei hyväksyttävästi toteudu.

Destia Oy:n ympäristölupa murskauslaitokselle on annettu vain reilu viikko ennen kuin maa-aineslain 4a § ja ympäristönsuojelulain 47a § maa-aines- ja ympäristölupien yhteiskäsittelystä tulivat voimaan. On kuitenkin selvää, että voimassa olevalla maa-ainesten otolla ja kiviaineksen murskauksella Vuonteenmäen soranottoalueella on sekä toiminnallinen että ajallinen yhteys. Kyseiset hankkeet olisi tullut jo alkujaankin käsitellä yhdessä.

- Em. käsittelyssä Destia Oy on Vuonteenmäen soranottoalueella tapahtuvan murskaustoiminnan melu- ja pölyvaikutuksissa tukeutunut ympäristölupahakemuksessaan aiempaan Asemankulman aluetta koskevaan ympäristövaikutusten arviointiselostukseen. Viranomaisen on arviointiselostuksesta antamassaan lausunnossa kuitenkin todennut, että arviointiselostuksessa sekä sen kartoissa olisi tullut esittää selkeämmin, mitä toimintoja eri kartoissa on otettu huomioon ja mihin ne sijoittuvat. Lisäksi ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia olisi arviointiselostuksen johtopäätöksissä tullut yhteysviranomaisen mukaan tarkastella perusteellisemmin. Erikseen viranomaisen on nostanut esiin toiminnasta aiheutuvan melun, joka sen arvion mukaan saattaa aiheuttaa häiriötä muun muassa ympäristön loma-asutukselle. *Nyt nämä asiat on aiheellista korjata: lähitieneen asukkaat saavat kärsiä melusta ja pölystä ja riippuen sää- ja tuuliolosuhteista haitat kantavat 300 m kauemmas mm loma-asukkaiden kiusaksi vuosikausia eteenpäin. Maa-ainesten oton vuorokautista toiminta-aikaa tulee rajoittaa etenkin kesä-elokuussa selkeästi lyhyemmäksi kuin aiemmassa maa-ainesluvassa: työaika arkisin klo 8–18, lauantaisin klo 9-16 ja keskikesä juhannuksesta heinäkuun loppuun täysikielto.*
- Vuonteenmäen soranottoalue sijoittuu kokonaisuudessaan Asemanseudun 2-luokan (muu vedenhankintakäyttöön soveltuva) pohjavesialueelle (0122451), jota tutkimusten perusteella on pidetty vedenhankinnan kannalta mielenkiintoisena. Asemanseudun pohjavesialueen määrällinen ja kemiallinen tila on hyvä, minkä lisäksi alue on arvioitu vedensaannin kannalta erinomaiseksi. Maa-ainesten ottoon liittyvässä pohjaveden tarkkailussa on kuitenkin havaittu paikoin hyvin runsasta sameutta sekä ajoittain talousveden vertailuarvot ylittäviä rauta- ja mangaani-pitoisuuksia. Maa-ainesten otto onkin arvioitu merkittäväksi riskitekijäksi Asemanseudun pohjavesialueella.

Ympäristölautakunnan tulee edellyttää Destia Oy:ltä maa-aineslupahakemukseen liitettävää selvitystä ottamisalueen *maaperän puhtaudesta sekä ottamisalueen hydrogeologista kartoitusta riittävän kattavasta havaintoputkiverkostosta tehtävillä mittauksilla sekä tarvittaessa muilla alueelta tehtävillä tutkimuksilla.* Muistettava, että taannoisessa YVA lausunnossa viranomaisen on todennut, että Asemanseudun pohjavesialueella sijaitsevien suppalampien ja Läyliäistentien välisellä alueella on sijainnut kyllästämö. Valtioneuvoston asetus kaivannaisjätteistä (190/2013) edellyttää (4 §) selvitystä

maaperän tilasta kaivannaisjätteen jätealueella ja *sellaisella lähialueella, johon jätteestä voi aiheutua kuormitusta*. Tästä huolimatta Destia Oy ei ole maa-aineslupahakemuksessaan, siihen liittyvässä ottamissuunnitelmassa tai kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmassa esittänyt minkäänlaista selvitystä tai arvioita *pilaantuneen maa-aineksen mahdollisesta esiintymisestä alueella*.

Lisäksi yhtiön tulee antaa selvitys aiemman maa-ainesten ottonsa vaikutuksista alueen *talousvesikaivoihin*. Alueen kahdeksan asuinkiinteistöä on joutunut teettämään rengaskaivon tilalle porakaivon kaivojen kuivumisen vuoksi. Kiinteistöjen omistajat uskovat aiemman soranoton olevan syynä kaivojen kuivumiseen. Talouskaivot on saatava valvonnan piiriin.

- Ympäristölautakunnan tulee yhdessä Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa harkita vesilain mukaisen luvan edellyttämistä Destia Oy:ltä. *Destia Oy:n maa-aineslupahakemuksessa ei ole esitetty yhtään pohjaveden havaintoputkea varsinaiselle ottamisalueelle, mikä on selkeä puute ottaen huomioon Vuonteenmäen soranottoalueen laajuus ja sijainti sekä sen potentiaali yhdyskunnan vedenotolle. Ottamisalueelta ei tämän vuoksi ole olemassa luotettavaa tietoa pohjaveden korkeustasoista ja virtaussuunnista eikä siten myöskään riittävästä (vähintään neljä metriä) suojaetäisyydestä alimman kaivutason (+135,3 m, N2000) ja ylimmän pohjavedenpinnan välillä.* Jukka-Pekka Palmun väitöskirjatutkimuksen (Sedimentary environment of the Second Salpausselkä ice marginal deposits in the Karkkila-Loppi area in southwestern Finland; Jukka-Pekka Palmu, Geologian tutkimuskeskus 1999) mukaan seismiset luotaukset viittaavat kallioperän pinnan olevan Vuonteenmäen deltamuodostuman pohjoisosassa korkeustasolla +110 m - +120 m. Muodostuman 20 metriä paksun pohjakerrostuman Palmu tulkitsee näytteenoton, leikkaushavaintojen ja GPR-tietojen perusteella hienoksi hiekaksi ja karkeaksi siltiksi. *Ottoalueen luonnontilaisen maanpinnan korkeustason vaihdellissa noin +139 m - +150 m välillä tarkoittaisi tämä kaivun ulottamista hienojakoiseen pohjakerrostumaan, millä saattaa olla pitkäkestoisia pohjaveden määriä ja laatua muuttavia vaikutuksia.*

Karttatarkastelun perusteella Säynäislammen vedenpinnan korkeus on tasolla +133,8 m ja Levoilammen vedenpinnan korkeus tasolla +132,6 m. Viranomaisen lausunnon mukaan neljän metrin suojakerros pohjaveden pinnan yläpuolella merkitsee sitä, että kaivu ottoalueella jää 3 – 4 metriä lampien vesipintojen yläpuolelle. Tämä edellytys ei toteudu Destia Oy:n lupahakemuksessa.

Ottamisaluetta tulee rajata siten, että mannerjään vetäytymisvaiheita osoittava Vuonteenmäen suppakuoppien jono säilyy ehyenä. Maa-ainesten otto tulee sallia vain kapealti Läyliäistentien varressa, lähinnä jo otetun alueen maisemointina.

Valitusprosessissa, joka koski Lopen Rajaojansuon turvetuotannon laajentamishanketta (KHO Antopäivä 1 (28) 22.10.2009 Taltionumero 2593 Diaarinumerot 3606, 3615 ja 3639/1/08), päädyimme vesiasioita tutkiessamme yhdessä naapureitteni ja muiden kanssavalittajien kanssa toteamaan, että pohjavesivirtausten, joihin kuuluu suppalammet Säynäslampi, Levoilampi ja Pikkulampi, kulkusuunta on luoteesta kaakkoon. Ylimoitettu maa-ainesotto pohjaveden päällyskerroksista alajuoksulla muuttaa pohjavesivirtausten painetta voimistaen ajan oloon pohjavedenvirtausta ja pienentäen suppalampien vedenmäärää. Oman ja naapurieni tonteilla Säynäslammen rannalla vesimäärän laskun voi todeta selkeänä pitkäaikaisena trendinä ja voimistuneena kuluvan vuosituhatosen aikana; maa-ainesoton kasvu Vuonteenmäellä lisää suppalampien riskiä huventua.

- Lupahakemuksessa esitetty *ottotoiminnan kesto ja maa-ainesten ottomäärää ovat alueen maankäytön suunnittelutilanne huomioon ottaen vahvasti ylimitoitettuja eikä niihin tule myöntää lupaa*: ottamissuunnitelma ei perustu paikallisiin tai seudullisiin maankäytön suunnitelmiin, vrt Karkkilan kaupungin yleiskaava; maa-aineshuollon kehittämismerkinnän puuttuminen maakuntakaavasta.
- Olemassa olevan maa-ainesluvan pitäminen "varastossa" ja sen myöntämisedellytyksiin vetoaminen uudessa lupahakemuksessa ovat menettelyinä epäasiallisia ja kohtuuttomia toiminnan ympäristövaikutuksia häiriintyvälle asutukselle ja luonnolle.
- Destia Oy:n hakemalle maa-ainesten otolle ei tule myöntää lupaa aloittaa toimita ennen lainvoimasta päätöstä.

Pidän Destian lupa-anomusta pöyhkeyden mallikuvana:

- hakijan esittämä luontoarvio on ylimalkainen
- hakija ei halua sitoutua ympäristöasioissa jo tänä päivänä yleisiin tarkastusmittauksiin mm pohjaveden korkeuden seuranta, ei julkituo vapaaehtoisesti jo hakemuksessaan ympäristön kannalta siedettäviä työaikoja, ei ole varmistanut hyväksyttävien suoja-alueiden tai syvyyksien laajuutta, ei mainitse mitään ennallistamisesta, johon tänä päivänä kuuluu ennallistaminen poiskuoritulla alkuperäismaalla, ei millä tahansa jätteenkäsittelylaitoksilla, ei avaa yrityksessään sisäistettyjä laatukriteereitä esim. työkoneiden öljyvalumien, siisteysseikkojen, varo- ja infotauluja, työmaavalvontaa jne
- viittaukset vanhaan YVA selvitykseen aiheuttaa myötähäpeää. Olin paikalla julkisessa tiedotustilanteessa kuuntelemassa ko arviointiselostusta, se kirvoitti monia kysymyksiä ja ihmettelyjä kuulijoitten keskuudessa juuri ylimalkaisuudessaan ja mitään sanomattomuudessaan. Nyt vaikuttavassa asemassa oleva Destia Oy näyttää siekailematta nojaavan noihin keskeneräisiin, puutteellisiin 'tilaustyyliin' kirjoitettuihin konsultti lauseisiin, jotka ovat jo aikansa eläneitä tämän päivän hakemukseen liittyen.
- hakija esittää mittavan määräisen maa-ainesottohakemuksensa lyhyen ytimekkäänä, itsერიითის varmana - jo valmiiksi taputeltuna (?)

Päättäjille

Maa-ainesoton vaikutusalueella Vaskijärven Asemanseudulla yksityiset ihmiset ovat väsyneitä muistuttamaan ja valittamaan. Eivät halua tulla esiin. Tosiasia on, että alueen väki ikääntyy, asenne 'ei kannata tehdä mitään, asiaansa ei saa kuitenkaan kuuluville' on voimissaan jo jälkipolvissakin. Ympäristöasioista ei tavallinen kansalainen hevin saa opastusta tai puolueetonta perustietouttaakaan esim vaaranteon tunnusmerkeistä. Ymmärrän, että viherasioiden viime aikainen buumi ja jopa yliampuminen on hyvinkin väsyttänyt tavallista ihmistä kyllästymiseen saakka.

Tosiasia on sekin, että soranajo on vanhastaan tarjonnut työtä paikallisille raskaan kaluston kuljetusliikkeille ja ajureille, se sulkee suut laatia muistutuksia ja valittaa, eihän tutuille haluta aiheuttaa taloudellista kiusaa. Kuitenkin soranottoalueen vaikutuspiirissä olevalle pienimuotoiselle yksityisomistukselle kauniissa harjumetsä luonnossa suppalamphineen, konstialemattomille asumuksille, kesämökeille luulisi olevan tässä maassa ja jopa velkakurimuksen Karkkilassa jotain kunnioitusta voittoa

vuolevien maa-ainesottajien bisnekseen verraten. Ympäristölait, joissa toki löytyy porsaanreikäristiriitaisuuksia hakijoiden hyödynnettäväksi, on kuitenkin laadittu, jotta **luonnostamme pidettäisiin järkevästi huolta ennakoivasti**. Suomessa toimii vakiintuneet organisaatiot ympäristöasioissa veronmaksajien kustannuksella; heidän työtään tulee kunnioittaa ja päättäjien käyttää oikealla tavalla hyödyksi. Hakemuksiin sinänsä pitäisi vaatia enemmän rotia, vaatia tarkennuksia ennen hakemusten vastaanottoa asian käsittelyyn, jottei muistutukset ja valitusmenettelyt veisi koulutetun virkakunnan työaika tai vaatisi erityisasiantuntijoiden hulpean kallista osallistumista räikeimpien asioiden asianomistajavalituksiin. Vrt oikeusturvamme tunnustetaan jo yleisesti vaarantavan kansalaisten oikeusturvan kalliitten oikeuskäsittelyjen vuoksi.

Etelä-Suomessa soraharjut käyvät vähiin, soraa tarvitaan, jostain tulee saada soraa. Vaihtoehtoja ja käytännön järkevyyttä yritetään kehittää. Sora on antanut Karkkilalle jossain määrin leivän päälle mahdollisesti voita. On aika nähdä pitemmälle: *maa-ainesotto on ainakin jonkun aikaa jatkossakin mahdollista ennalta sovituin järkevin varmistetuin ehdoin kenenkään etua loukkaamatta*. Hampaaton nöyristelevä myöntöpolitiikka ja silmien ummistaminen uhkilta on riskipitoista viranomais- ja päätöstoimintaa, siihen sisältyy näköalattomuus, lyhytnäköinen välinpitämättömyys ja -valmiiksi ennalta sovittu taputtelun lisämaku (?), valitettavasti.

Pyydän tiedokseni ympäristölautakunnan päätöksen Destia Oy:n lupahakemuksesta.

Helsinki 22.3.2024

